

צלול בדעתו

אביגיל גדולד

המגששים

כך הכול התחיל

חורף 2009

בית המשוגעים - כפי שהעיד שלט זנוח שהיה זרוק בתוך צמחייה שגדלה פרא בחצרו - היה אפוף באפלה נטולה כל זהרור של אור בשעת ליל מאוחרת זו. גשם ניתך בעוז על הארץ מתוך עננים כבדים וכהים בעומק השמיים, והקור נטל ממני את הנשימה. במקום בו עמדתי, למרגלות המבנה הגבוה והרחב שגדר תיל הקיפה אותו וחיזקה את התחושה שאנשים מסוכנים נמצאים בין כתליו, הרגשתי כמו נמלה שנקלעה במקרה ליד פיל, ואם היא לא תיזהר, היא עלולה להימחץ תחתיו.

הימצאותי כאן הייתה תולדה של הדבר המוזר ביותר שקרה לי עד כה בימי חיי. הכול החל לפני שעה קלה, כשהתעוררתי שטוף זיעה מחלום, ובו אני שוכב בליל התאונה על הכביש, ריח עשן חריף חודר לאפי, והמכונית מתחילה לעלות באש. כשהקצתי, מתנשם ומתנשף, הראה השעון בספרות זורחות על השעה שתיים בלילה. קילפתי מעליי את השמיכה החמה ופתחתי את חלון החדר כדי להרגיע את הולם ליבי. קור מקפיא היכה בי. הרחוב היה חשוך וערפילי וחורפי מאוד. לאחרונה הרחיק החורף כל מחשבה שהיא או יכולת לְדמות שקיימות עונות אחרות מלבדו. הוא היה שתלטן השנה וקר כל כך, עד שגרם לאנשים לתור כל הזמן אחר מקור חום כלשהו שהיה בנמצא: משקה חם, סוודר או שמיכה להתכסות בה, והכי טוב - תנור או את. כבר עמדתי לסגור את החלון ולמנוע מרוח פרצים לקרר את חדרי ולגרש

את מעט החמימות שעוד נותרה בו, כשלפתע היא טלטלה אותי. הייתה זו תחושה חזקה שנבנתה עמוק בתוכי וביקשה למשוך אותי לאן שהוא. דימיתי שמישהו קורא לי ממקום רחוק ואני מוכרח להיענות לקריאתו, אחרת לא אמצא לעצמי מנוח. אין לי דרך אחרת לבד מזו, כדי לתאר את מה שהרגשתי באותם רגעים, כשעמדתי ליד החלון הפתוח. נכספתי להגיב לקריאה התמוהה, אלא שלא ידעתי כיצד. הרחוב שתחתי רמז לי לרדת אליו, הרוח לחשה שאתקדם איתה - אבל לאן?

אחרי רגעי בהייה ארוכים החוצה, התעשתי ושפשפתי עיניים. הייתי נחוש לנער את הדחיפות הבלתי מוסברת שהשתלטה עליי ולחזור לארץ השפיות.

לבד מחלומות על התאונה ופולשבקים בלתי רצויים עליה שביקרו אותי בשינה או בהקיץ מדי פעם במהלך חיי, מעולם לא הייתי איש של דמיונות. קל יותר לתאר אותי כמעשי ומציאותי, ומשום שכך טרדה ההרגשה הזו את מנוחתי עד מאוד. רציתי להיפטר ממנה, והייתי מוכן לעשות זאת בכל אמצעי שאראה לנכון. לאחר שפשוף העיניים, שלא הועיל, עברתי לאטימת אוזניים, ומשם לניעור בגדיי בעזרת ידיי כדרך שמעפפים חרק בלתי רצוי. מצאתי את עצמי עושה התעמלות לילית מגוחכת שרק הגבירה את תסכולי. גיששתי את דרכי אל מתג האור ולחצתי עליו. החדר הוא, ולהקלתי הדחף הבלתי מובן שתקף אותי הרפה במקצת. עכשיו פניתי להביט לרחוב, אולי אראה שם משהו שיעזור לי לתת שם למה שעבר עליי בדקות האחרונות, אבל תוכנו של החלון היה שחור מהלילה, ולמעט מנורת הרחוב שהאירה את הגשם שזרזף עליה באלכסון, לא ראיתי דבר.

פטרתי את תחושתי המשונה בעייפות. הייתי חייב לפרגן לעצמי את תואנת העייפות הזו, אחרת מה ההרגשה שחשתי זה עתה אומרת עליי? אני מניח שהיא הייתה מבססת את טענותיה של סבתא באשר לאנשים המתגוררים בגפם והם קרובים לגיל שלושים. הם נעשים תימהוניים, כמעט שמעתי אותה רוטנת, ואז מוסיפה באנחה את מה שהתרגלתי לשמוע בכל שיחה שנייה איתה: נו, בחור בן עשרים ותשע ועדיין לא נשוי... הבדידות משגעת אותך, מיכאל.

אלא שכאשר עמדתי לחזור למיטה, הלאות נטשה אותי לטובת ערנות

תזזיתית. חשתי שאני חייב לצאת. דגימת האוויר ששאפתי מהחלון לא הספיקה לי. יצאתי מביתי והתחלתי ללכת, ואט אט הפכו פסיעותיי לריצה קלה. הרוח שרקה באוזניי ועם האצת צעדיי היא התגברה, עד שלבסוף שאגה בעוז ושרטה את פניי החשופות.

כשהגעתי הנה, לאחר ריצה ארוכה, כל מה שהצלחתי לראות לאור מגורה חלשה שהבהבה קלושות, כאילו מתלבטת אם שווה לה להתאמץ ולהיאחז בחיים ביום סוער שכזה, היה שלט ועליו הרישום:

בית חולים פסיכיאטרי על שם הנרי בלוישטט

נשענתי על הגדר שהקיפה את המבנה המרשים, או אולי נכון יותר לומר המסתורי בשל היותו אפוף בעלטה, ועיניי נתקלו בשלט עץ. הוא היה זרוק על שיח רטוב שצימח ענפים לכל עבר, והגשם שירד עליו, הכהה אותו. אימצתי את עיניי, להיטיב לראות את האותיות החרוטות עליו. היה כתוב שם: *בית משוגעים* באותיות מסולסלות, חגיגיות כאלה. תהיתי איך זה שבמאה העשרים ואחת איש לא חשב שהשימוש בשם הזה יהווה פגיעה ברגשות השוהים במקום, ואם אינם צלולים דיים כדי להבין את הכתוב, אזי ברגשות קרוביהם. אבל אולי מישהו כן חשב כך, באיחור מה אומנם, וזו הסיבה שהוא זרוק. עיניי נמשכו חזרה לשלט הגדול, וכנראה החדש יותר, שבחזית המבנה. אחר כך, חרף ניסיונותיי לסלקן, המילים הללו - בית משוגעים - התנחלו בראשי ולא אבו להיעלם.

הייתי חוזר על עקבותיי, מתנגד למשיכה המוזרה שהביאה אותי הנה מאוחר בלילה במקום להיות במיטתי, מצטנף מתחת לשמיכה, אילולא הרגשתי משהו, מעין פעימה בתוכי. כמו כנפי פרפר החובטות בחדרי ליבי. לא הספקתי לבחון את התחושה הזו, כיוון שמתוך החשכה נורתה פתאום צעקה, ובאחד החלונות בגובה המבנה נדלק אור. דמות כהה התנועעה על רקעו. ברגעים הראשונים חשבתי שהיא רוקדת בסרבול, ריקוד שפשרו אינו מובן בהתחשב בכך שזוהי שעת לילה המוקדשת לשינה - אלא אם אקח בחשבון שזהו ריקוד של טירוף - וברגעים שלאחריהם, בעודי מרותק למחזה, התברר לי שטעיתי: הדמות לא רקדה, כי אם התגוששה עם מישהו

שלא ראיתי מהמקום שבו ניצבתי דומם, למעט כמה תנועות ידיים חטופות ומהירות שלו. לפתע האדם שבו נאבקה הדמות נכנס לתמונה. הוא זינק קדימה על הדמות המתנועעת והמתגוננת ודחף אותה עד שלא נראתה עוד, ואחר פתח את החלון ושרבב את ראשו החוצה.

מבלי לחשוב יותר מדיי, הצטודדתי מאחורי גדר המבנה והנמכתי בזהירות את קומתי הגבוהה. אותו תוקף בלש סביב בעיניו, ומאחר שהייתי בעמדת הסתתרות ליד פנס רחוב גוסס, כל מה שהצלחתי לראות היה רק צדודית מאוד לא ברורה שלו. בתום חיפוש מדוקדק, שנראה כי נועד לאתר עדי ראייה בלתי קרואים כמוני, הוא נסוג פנימה. האור בחלון כבה לאחר שניות בודדות, והמבנה שב ושקע בַּקדרות האפלה שבה היה כבר שרוי בבואי. עכשיו השלט הזרוק בין השיחים קיבל משמעות זדונית יותר מזו שייחסתי לו קודם לכן.

עמדתי שם מתלבט מה לעשות. מצפוני לא אפשר לי ללכת. שאלתי את עצמי אם אני צריך להתערב. הרי בדיוק על בתי חולים ובתי אבות מיומנים כאלה התפרסמו סיפורי זוועה, בהם העובדים במקום מתעמרים במטופלים... אולי נפלתי בדיוק על מקרה כזה?
 "היי, אתה!"

קול במבטא רוסי כבד הקפיץ אותי על מקומי. מצללי המבנה, מתוך ביתן שמירה שעד לאותו רגע כלל לא ראיתי, יצא שומר רחב כתפיים.
 "לך!" הוא אפילו לא ניסה להפגין מראית עין של נימוס. "לך מפה!" הוא נופף לעברי כמו שמגרשים זבוב.

המשך ההתלבטות שלי, מה עלי לעשות, נחסך בזכות הופעתו.
 "שמעת פה צעקה לפני כמה דקות? היה נראה שמישהו הוכה למעלה."
 הצבעתי בכיוון המשוער.

אם קודם לכן השומר היה לא מסביר פנים, כעת הוא הפך לעוין.
 "לך מפה עכשיו! אם לא, מתקשר משטרה אני."
 "בסדר." הרמתי ידיים בכניעה והפכתי את פניי לכיוון הנגדי. לבטיי הוכרעו בידי גסות רוחו של השומר. אולי באמת אין זה מתפקידי לתהות על דברים שהם אינם כלל מענייני, ושנחשפתי אליהם בגלל חלום שהשתבש. חזרתי דרך הרחובות החשוכים והשקטים וירדתי בירידה המשופעת של

רחוב עזה. הגשם, לא רק שלא נואש מלרדת, אלא הגביר את עוזו וניתך עליי ללא רחמים, נספג בבגדיי וגרם לי לכופף את קומתי כדרך בלת מוכחת ואפילו מגוחכת מעט, להתגוננות מפניו.

זרקתי מבט אחורה.

לא האמנתי בצירופי מקרים: אם הובאתי לבית החולים על ידי חלומי, אות הוא שבדיוק שם הייתי צריך להיות בשעת לילה מאוחרת זו. ועדיין, לא חיפשתי צרות או הרפתקאות. אמת, לאור אמונתי שאנו מובלים למקומות שעלינו להיות בהם כחלק מהשגחה עליונה, לא עשיתי השתדלות גדולה מדיי להבין את פשר המראה שראיתי בחלון ההוא או למנוע ממנו להישנות. מצד שני היו לי מספיק עניינים לדאוג לגביהם בחיי, ולא ארדוף אחר מראות שייתכן שהגדלתי את חשיבותם מפאת הלילה החשוך והשעה המאוחרת שאותה העברתי בחוץ במקום להיות ספון במיטתי. מוטב אפוא שאתמקד במקום זאת בדרך חזרה הביתה בקור שכזה, ואם ארצה להיות ממש יסודי, אזי גם בעתידי.

את הדרך ידעתי, והעתיד היה פרוש לפניי כדי שדברים יקרו בו, וכדי שאאמין שהם יהיו טובים מספיק בשביל שאתאזר עבורם בסבלנות. אחרי הכול, מהו האדם אם לא צירוף של תקוות על גבי תקוות המפתות אותו להמתין ליום הבא ולזה שאחריו, באמונה שהיום, כן היום מכל הימים, חלומותיו יתגשמו?

כמו שאמרתי כבר - את הדרך ידעתי.

ולעבר העתיד פילסתי את דרכי - באמונה.